

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára:
Egész évre 2 forint.

Szerkeszti: **JESZENSZKY PÁL**,
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek”.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédítiszteknek 2 frt 50 kr.

8000 korona a nyugdíjintézet alaptőkéje javára.

A „Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének” alapvagyonára ismét egy jelentékeny összeggel gyarapodott **Darányi Ignác** földmívelésügyi miniszter áldozatkészségéből, aki e tényével újból tanujelét adta azon érdeklődésének és jóindulatának, amellyel a gazdatiszti osztály érdekei iránt viseltetik.

A miniszter július hó 16-án kelt leiratában arról értesítette egyesületünk elnökségét, hogy a gazdatisztek egyesületének hazafias és közhasznú tevékenységét a lehetőséghez képest előmozdítani óhajtván, — a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének alaptőkéje fejlesztésére ez évben is nyolcezer korona államségélyt engedélyezett.

A legőszintébb hála és köszönet illeti **Darányi** földmívelésügyi minisztert, aki nagylelkű támogatásával lehetővé tette a nyugdíjintézet fentartását s akinek köszönhető, hogy ma már nyugdíjintézetünk oly helyzetben van, hogy kötelezettségeit minden tekintetben és minden körülmények között effektuálni képes.

Reméljük, hogy jövőre törvényerőre emelkedvén a miniszter által, az ősz folyamán benyújtandó gazdatiszti törvényjavaslat nyugdíjintézetünk a törvényjavaslatban kontemplált 20.000 korona államségéllyel fog már részesíttetni, megvetetvén ily módon az alap ezen intézmény igazi prosperációjának.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1900. évre tagdíjait július 14-től augusztus 18-ig beküldötték: 10 koronát: Bálinth Károly, Bedő Béla, Bónis Béla, Bodor János, Bogdy István, Horváth Elek, Kaitár Sándor (bodonyi), Landesz József, Naszlady István, Niesz Péter, Noll Ignác, Oswald Mihály, Pesthy István, Seydel Domonkos, Tauscher Dénes, Ziermfuss Viktor.

5 koronát beküldötték: Ferenc Győző, Gáspár Mihály, Horváth Béla, Vörös Mihály.

Hátralékot fizettek: Farka György 25 koronát, Gáspár Mihály 5 kor., Molnár Sándor 10 kor., Naszlady István 10 kor., Prámer Elemér 10 koronát.

1901-re 10 korona tagdíjat beküldött Naszlady István.

Kérelem.

Az alapszabályok 5. §-a értelmében a tagdíjak minden év január hó 30-áig befizetendők, miért is kérjük a folyó évi tagdíjak mielőbbi beküldését.

Azokat, akik több évi tagdíjfizetéssel hátralékban vannak, kérjük, hogy kötelezettségüknek úgy a multira vonatkozólag, mint a folyó évdíjat illetőleg mielőbb eleget tenni sziveskedjenek, annyival inkább, hogy magukat a kellemetlenségekkel járó peres eljárástól megkíméljék, miután egyesületünk ez uton lesz kénytelen követelését érvényesíteni.

Az ügyvezetőség.

Földbirtokosok figyelmébe.

A Gazdatisztek Országos Egyesülete irodájában sok állást kereső gazdatiszt van előjegyezve, kiknek bizonyítványmásolatai és egyéb okmányai is rendelkezésre állanak. Tisztelettel kérjük a gazdatisztek alkalmazni óhajtó földbirtokosokat, hogy bizalommal egyesületünkhöz fordulni sziveskedjenek, amely készségesen és teljesen díjtalanul ajánl megfelelő gazdatisztek. Az előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmásolatai az egyesület irodájában megtekinthetők, illetve betekintés végett az állást betölteni óhajtó földbirtokosoknak bérmentesen megküldetnek. *Ügyvezetőség.*

A gazdatiszt érvényesülése.

Tekintélyes — és ideálisan szép missióra hivatott testület az, amelyről annak teljesen tájékozott s egyik legjobb ismerője: **Rovara Frigyes** mondott el a minap e lapok hasábjain egyet-mást.

Most, hogy a gazdatisztek ügye az újabb időben egy kis lendületnek indult, alkalomszerűnek tartom annak a kérdésnek felvetését, hogy vajjon a gazdatisztek maguk tesznek-e, vagy tettek-e a saját maguk érdekében valamit — és mit?

Beismerem, hogy e kérdésben megvan a szemrehányás bizonyos árnyalata de bár érjen ezért a vádaskodás aposztrofálása, — a kérdésre megadom a feleletet is, — hogy: nem.

Nem pedig, mert az összetartozandóság tudatáig, a köcsönös egymásra utaltság érzetének felbuzdulásáig gazdatiszti karunk még el nem jutott. És kérdem vajjon miért nem? Vajjon tudják-e ennek elfogadható okát adni a gazdatisztek? Aligha. Pedig elkövetkezett az ideje annak, hogy magunknak, önmagukért tennünk kell.

Vajjon nem veszik önök észre; hogy tekintélyünk alászállott, hogy pályákon csak elvétve találkozunk az értelmiségünket megillető tisztelettel, becsüléssel, hogy — szóval nem tudunk sem állásunkban, sem kifelé kellőleg érvényesülni.

Ennek számtalan szülő okai közül kiragadok egynehányat, a legáltalánosabbakból.

A szakirodalom terén igen öröndetes termékenységet tapasztalunk; könyvek, művek, szaklapok nagyon bő tananyagot nyújtanak nekünk szakismereteink bővítésére, — képességeink gyarapítására; — de sajnos, az elhintett mag bár fogékony s erőtől duzzadó talajba jutna, az ápolás híján elcsenveszedik, elkorcsosul s hova-tovább kivesz; a helyett, hogy erős gyökereket eresztve gyümölcsöt megteremhetné. Igen, mert — tisztelet és becsülés a kivételeknek — nem olvasunk, nem tanulunk.

Pedig talán nem egészen úgy van az, hogy nincs időnk; helyes munka — és időbeosztással mindig jut — és kell is, hogy

jusson idő arra, hogy magunkat szaktudásunkban művelendők, a bennünket érdeklő szakcikkeket figyelmesen elolvassuk, azok fölött elmélkedjünk, szükség szerint jegyzeteket csináljunk, szóval azokat tanulmányozzuk, jobban mondva a modern haladás mozzanatairól tudomást véve, a kísérleti eredményekről s egyéb, bennünket legközvetlenebbül érdeklő vívmányokról, eseményekről okulást és tanulást merítsünk.

Ne tagadjuk, megtörténik akárhányunknál, hogy szaklapjaink, folyóirataink, melyek ugyszólván csak nekünk, ami számunkra íródnak, ott fekszenek érintetlen keresztükötésük alatt porlepetten, egy ideig rendetlen íróasztalunkon, addig, míg egy szép napon aztán a sutba hajította, vagy betűzelte cselédünk; tudásunk öregbedésének, szellemi tökének egy — talán nagyon becses — kiegészítő részét megsemmisítve.

S ha aztán egyik-másik törekvőbb gondosabb kollegánk, szomszédunk, a tudni-vágyástól ösztökélve egy-egy újabb keletű kérdés felvetésével szellemi tornára provokál, nagy gyávan és szégyenkezve térünk ki előle, hogy szellemi szegénységünket valahogy leplezhessük. E helyett belevisszük magunkat egy más — talán eléggé szórakoztató vagy mulattató, — de bizonyára kevésbé hasznos időtöltésbe, amelyből sem közvetlen, sem közvetett előnyünk bizony nincs.

Hiszzen igaz, szép dolog az — és talán szükség is, — hogy férfias multságainkat el ne hagyjuk; éljünk ezeknek is; de mindent idejével. Meg aztán talán elkerülhető elvlegre az is, hogy akkor, a midőn kartársainkkal együvé kerülünk, ez csak alkalom vagy titulus legyen arra, hogy borkóstolásban tartsunk tornát.

Nemcsak a kezeinkre bizott vagyonnak érdekei fűződnek tudásunkhoz, képességeinkhez, hanem az egész környék vagyonosodása, boldogulása nyerhet — és kíván is nyerni szellemi erőnkéből; ezt tehát fejleszteni nemes és elmaradhatlan kötelességünk. A milyen becses erkölcsi eredményekben nyilvánulhatnak szellemi tökének kamatai, époly lélekemelő megnyugvással tölthet el bennünket, ha hivatásunkhoz fűződő hazafias kötelességünk egy-egy szemernyit leróhatunk. És itt jut kifejezésre missziónk magasztos ideálisan szép volta.

Rovara erről is beszél fentidézett közleményében. Nagyon öröndetesnek tartom, hogy ő sokakat ismer, kik hivatásuk tudatában ily magas színvonalra emelték egyéniségük benső értékét; kik jó példát mutatva, tanítanak; oktának s tanításaik eredményében nagy örömeiket s teljes megnyugvásukat lelik. Ez, a milyen dicséretes, ép olyan tiszteletet követelő.

De merem állítani — még annak a veszélynek is kitéve magamat, hogy pessimista volnék, — hogy Rovara nagyon szerencsés volt, hogy ép oly vidéken járt, ahol — talán nem is keresve — ily öröndetes és példás viszonyokat

tapasztalhatott. Én — és velem együtt sokan — tekintetben kevésbé voltunk szerencsések és lehet, hogy ezért nem osztozom általánosságban Rovara ur tapasztalataiban, mert van hazánkban sok olyan vidék, ahol sajnos — ritkán akadunk oly férfiakra, akik tudásuknak hivatásuknak ezen a magaslatán állanak.

Már pedig az a gazdatiszt, aki választott életpályáján, hivatottságának erre a tudásra eljutni nem képes, az aligha lesz képes állásában is úgy érvényesülni, a mint ezt a buzgó és önértékes törekvő gazdatisztnek megérnie kell s a mint ezt állásának kötelei is megkívánják, — azért, mert az önállóság teljes híjával van. Ez pedig öregbíti. Nem az egyéni szerénységről szólok; hanem a szellemi erő, a tettakarat, a teremtőképesség és a tudásból serkedező igaz meggyőződés eget kérő erejének teljes hiányát értem, a minnek torzszülötte a szervilizmus. Aki pedig eddig jutott el, az, az érvényesülésről — érteve ezt nemesebb jelentőségében — bátran lemondhat akár mindenkorra.

A gyámoltalansága okán az utolsó mentességbe, a szolgáltságba vagy akár szolgáltságba kapaszkodó embernek immár csak két utat nyit a sors. A harmadik, a melyen tisztességes eszközökkel juthatna hivatásának magaslatára, az el van zárva előle.

Az egyik az, amelyen bizonyos körülmények között ugyan eljuthat egy elképzelt bizonyos polczig, de míg ott egyfelől neveltség és gúny tárgya, addig másfelől csak ideig-óráig tarthatja magát; addig ugyanis, míg az a rövid lélegzetű szeszély onnan a magasról ledönti. A másik: a tengődés útja, amely a türt állapot lelketlő göröngyeivel van kiegészítve.

Mi más az az út, melyen a tudás haladhat! Igaz, hogy ennek is nehéz és küzdelmes a pályája, de viszont igaz az is, hogy az a kit haladásában tudása támogat, az alatt nem inog meg egy könnyen a talaj; az képes lábait megvetni még a legnehezebb körülmények közepett is.

Tagadhatatlan, hogy mezőgazdasági termelésünk produktivitásának fejlesztésében a gazdatiszt karnak nagy szerepe van; tagadhatatlan az is, hogy ebben az irányban a gazdatisztek nagy része csak igen kis mértékben képes hozzájárulni, mert kezei megvannak kötve; tagadhatatlan, hogy ez okon produktivitásunk stagnálás és talán egy bizonyos foku maradiság észrevehető nyomokat látat, ami mind csak a mellett szól, hogy a gazdatiszt értelmiségének, tudásának és tettakaratának felül kell kerekednie s urrá kell lennie az akadályozó körülményeken.

Készséggel koncedálom, hogy helyenként a gazdatiszt legjobb törekvései mellett sem részesülhet abban a szerencsében, hogy intencziói, odaadása és működése appetitálnak; tudom, hogy a gazdatisztnak sokszor retentő küzdelmet kell vívnia ura és parancsolójának nem ritkán szakismerethiányon alapuló kívánságait illetőleg s hogy itt aztán tényleg ép olyan súlyos, mint szomorú még a legképzettebb s legmegfelelőbb alkalmazkodni tudó tisztnek is a helyzete. — de erősen hiszem, hogy módjával az ily állapotokon is lehet — ha lassan is, de következetes javulással változtatni. Ilyen esetben van aztán persze leginkább helye az alapos tudáson nyugvó önállóság megnyilatkozásának.

Akkor, a mikor a gazdatisztól lehetetlenségek, teljesíthetetlen vagy akár talán jó, sőt képzeltileg helyesnek vélt, de vagy el nem érhető, vagy pedig eredményeiben káros következményű dolgok követeltek, épugy tartozik az a gazdatiszt saját magának, mint a kezeibe letett vagyoni érdeknek — s ennek talán még inkább — azzal, hogy nyíltan, férfiasan előálljon alapos érveivel, amelyek révén a nem fogantatosítható kívánság vagy meghagyás tarthatatlanságát bebizonyítottan megvilágítsa; ez nemcsak helyzetét fogja meg-

szilárdítani, de érdemeit is öregbíteni; mert hiszen a helyes és — szükségszerűen — adatokkal és esetleg számokkal is — támogatott érvek szilárdságán a legmeggröztöbbször önfegyesség is megtörik. Míg ha az abszurd megtagadást pusztán szervilizmusból vagy gyámoltalan tudatlanságból vakon követi, az elmaradhatlanul bekövetkező károk, hátrányok — későn már — csakis egyedül az ő börtét érik.

Szerintem a gazdatisztnak állandóan arra kellene törekednie, hogy akár önállóan és függetlenül rendelkezék a reá bízott gazdálkodásban, akár pedig előirt utasítások szerint kelljen az intézési teendőkben eljárnia, ne elégedjék meg önönmagával szemben sem a teendők pusztán ellátásával, hanem mérlegelje mindenkor érdemlegesebb fontosságú ténykedésnek következményeit, eredményeit és előnyeit esélyeit és csak akkor, ha lelkiismeretes megnyugvásában lehet a felől, hogy a foganatba venni szándékolt munka a reá bízott vagyoni érdekeknek emberi számítás szerint feltétlenül előnyére válik, vezesse azt keresztül.

A gondos gazdatisztnak, még akkor is, ha e részben bizonyos nehézségekkel kellene is megküzdenie, befolyást kell szereznie arra, hogy minél jobb jövödelmezőséget célzó üzemterv alapján dolgozhassék a reabízott gazdálkodásban; állandóan arra kellene törekednie, hogy a birtok helyi viszonyaihoz legjobban alkalmazkodó munkaterv megengedett betartásával és lelkiismeretes gondosságával elérhesse azt, hogy a birtokos az ő hozzájárulása révén gazdálkodásából fokozottabb jövedelmeket nyerhessen.

E czéla a gazdálkodás kedvező eredményeinek minden tényezőjét szemmel kell tartania s mindegyiknek közrehatását a czél érdekében magának biztosítania. Ezen tényezők között első sorban emlitem a cselédséget s a bérmunkásokat. Ezeket a gazdatisztnak ép úgy megbecsülnie mint szeretnie kell. A szükséges erély kifejtése mellett bánják velük emberileg, jobban mondva atyailag; ismerje meg őket, ismerje meg jó és rossz tulajdonságaikat egyaránt, igaztalanul ne rövidítse meg őket s főképp ne éljen soha vissza hatalmával; törekedjék gondosságával és megérdemelt jóakarattal azok szeretetét, ragaszkodását magának megszerezni, hogy így állandó és megbízható segéderőket neveljen és a közös érdekek megtartson. Szóval hasson oda, hogy a gazdaságban működő összes erők ne kényszerkedvvel lássák el dolgukat, hanem igaz lelkiállással és lelkiismeres buzgalommal egyesüljenek kötelességeik teljesítésében.

Ha ezt a gazdatiszt elérí, máris biztosította magának a gazdaság jobb fejlődését és lehetetlen, hogy ura vagy feljebbvalója ezt észre ne venné, lehetetlen, hogy ennek előnyei ne nyilvánulnának s ezt a tiszt érdemeül be ne tudják.

Szerezzen a tiszt engedélyt arra, hogy gazdaságában egy kis kísérleti telepet létesíthessen; ezen végezze kísérleteit, próbálkozzék meg a modernebb kultiválás gyakorlati érvényesíthetőségének módjaival s ha valamelyes eredményeket már elért, gyűjtse egybe saját embereit, a vidék értelmesebbjeit s oktassa, tanítsa ki őket a szebb, a jobb felől; szoktassa reá őket a tanulásra s értesse meg velők ad oculos demonstrandum, hogy ma már apáink módszereit mindenben nem követhetjük, mert azóta haladnunk kellett, a maradiság immár érzékeny hátrányunkra van. Saját feljebbvalóját pedig ismertesse meg tanulmányozásának, kísérletezésének kedvező eredményével, hogy a mindenképen megvilágított s a számszerű egybevetések szerint is előnyösnek mutatózó változás tekintetében tárgyalni lehessen.

Szentül meg vagyok győződve, hogy az a gazdatiszt, aki így jár el s a gyakorlati életnek ebből a nézpontjából fogja fel hivatását s éri azt, hogy neki a kimondottakon kívül ki nem mondott kötelességei is vannak,

kell, hogy az ugynevezett tuczatemberek közül kiváljon — és bizvást hiszem, hogy az erkölcsiek mellett az anyagi eredményeknek sem marad mostohagyermeké.

A gazdatiszti tökélynek ily mérvével felruházott tisztelteméltó egyének lehetnek azok, kiket Rovara említ s milyeneket minél többeket kívánánk ismerni mi is; mi ha úgy lenne, min ha óhajtanók, nem kellene sokáig még panaszkodnunk a fölött, hogy a gazdatisztikar tekintélyében csak egyes kiválóbbak tartják fen a lelket, no meg hogy a gazdatiszti javadalmazás alig állna a gazdasziszt szellemi tökélyének, munkájának és fáradozásának arányában, mert hiszen a jövedelmeknek általa elert emelkedésével az ő javadalmazásának mérve is javulna. De ezt persze ma is mint régen — embere válogatja.

Végül még egyet! Közlekedjünk, érintkezzünk. Ez látkörünknek, élettapasztalatainknak ép oly éltető ereje, mint akár önmivélődésünkre irányult egyéb törekvésünk. E czélból pedig keressük fel azokat a helyeket, azokat az alkalmakat, amelyek céljainkat, mivelődésünket szolgálják; nem elég az, hogy tudásunk legyen, avval aztán fukarkodjunk, sőt még talán magunkkal szemben is zsugoriskodjunk — amidőn elzárkózunk, mert ami tudásunk olyan, hogy amennyire a magunké, ép annyira kell, hogy a közjóé is legyen.

Szükséges, hogy legalább vidékenként ismerjük egymást, hogy így jó tanácscsal, gyámoltással illetően inkább képesek legyünk egymáson segíteni, meg kell ismernünk összetartozandóságunkat, hogy jóban-rosszban egymáséi lehessünk.

Használjunk fel egyszóval minden alkalmat, minden módot arra, hogy tudásunk, ismereteink gyarapításával imigy a reánk bízott vagyoni érdeknek állandóan jó szolgálatot tényszerűen s emellett a velünk együtt levőknek is támogatói lehessünk.

Ez a gazdatiszt érvényesülésének kulcsa. Ezekben kísérletet meg vázlatát adni annak a keretnek, amelyen belül a gazdatiszti érvényesülés módozatai megtalálhatók; nem lehet módomban konkrét alakban e kérdést megvilágítani, mert hiszen tudva van, hogy „ahány ház, annyi szokás”, ahány birtok, uradalom, annyiféle azok belső szervezete, ügyvitele. Nagy általánosságban megvannak azonban érintve azok az irányelvek, amelyek bírálása mellett kiki képes elmélkedni a fölött, hogy érvényesülésének eléréséhez melyik utat választja, miként haladjon a boldogulás útján.

Nem mondtam semmi újat, tudom; csak felfrissítettem talán olyan dolgokat, amelyek eddigi pihentetése a gazdatiszti testület előnyére nem volt, nem lehetett, mert hiszen ép abból a meggyőződésből merítettem az elmondottakat, hogy a gazdatiszti-kar érdekei reformokra szorulnak, oly reformokra, melyeket az egyeseknek kell megteremtetniök, istápolniok s erőre juttatniok, oly reformokra, amelyeket törvény nem, hanem észszerűen egyedül csak mi egyedül szabályozhatunk.

Óhajtom, hogy azon kívánságom, miképp fokozottabb kötelességeink megismerésére ébredjünk, ne maradjon pusztában elhaló szózat, mert egyébként saját magunk és a közjó valja kárát.

Z. I.

Az osztrák gazdatisztek nyugdíjintézetének felszámolása.

Husz évi szakadatlan munka és becsületös törekvés, hogy önálló nyugdíjintézményt létesítsen a monarchia Lajtán tuli részének gazdatisztszjei és erdészei számára, nyert dicsőtelen befejezést június 11 én, amidőn az osztrák gazdatisztek nyugdíjintézetének rendkívüli közgyűlése kimondotta, hogy a nyugdíjintézetet feloszlatja. Az ok pedig, amely a sok fáradsággal és anyagi áldozattal létesített nyugdíjintézet felett a halálos ítéletet kimond-

datta, mag a pártolás részéről.

Azon az osztrák kezére is sértük, nem lommal, a befejeződő meg ne er kifejezésé magunk ja

Amin hivatalos intézet iga felosztás hogy mivel ákon alap

valószínűsített biztositotta száma oly fenforog, munkakept ságon fel teheti, az tisztán haz

pán attól kedvezően Ez okból a soja és eh választotta

határideje be az els nyugdíj ese díjintézet t sének. Saj

tennie, me nagyon kes tesz, mely illetékekre felszámolá felesleg m

tések pro meg. A va lehetővé te biztositó i

helett, me egyesületn épségben és kötelez átléphetne befizetésel

kapják. Akad zői is. Ne szólott ny azon okbó nagy kárt

(Verein fű talános hi naggyá é Güterbea

A lí melynek k t angulyoz tiszti körö nyilvánuló fertáknak is gátolja nak ered

jövöre a ban lépne kevéssé

Az hivatalos következ

„A kilátások hivatalos hatalmas felosztás részvétel aggkori mar éve mindig vérmes

emberek közül
hogy az erköl-
ényeknek sem

mérveivel fel-
nek lehetnek
reneket minél
s; mi ha úgy
kellene nagy-
föltött, hogy a
ak egyes ki-
o meg hogy a
állna a gazda-
jának és farda-
a jövedel-
vel az ő java-
De ezt persze
rálógtatja.

kedjünk, érint-
apasztalataink-
kár önmivél-
sünk. E czéltől
lyeket, azokat
kat, mivelőde-
z, hogy tudá-
arkodjunk, sőt
s zsurgoriskod-
mert ami tudá-
magunké, ép
egyen.

vidékenként
ó tanácsosak
peksek legyünk
rnünk össze-
rosszban egy-

minden alkal-
adásunk, isme-
reánk bizott
szolgálatot te-
gyütt levőknek

ésének kulcsa.
vázlatát adni
a gazdatiszti
alhatók; nem
alakban e kér-
en tudva van,
abány birtok,
zervezet, ügy-
vannak azon-
amelyek birá-
kedni a fölött,
ez melyik utat
dogulás utján.

tudom; csak
tákat, amelyek
testület elő-
mert hiszen ép
tem az elmon-
érdekei refor-
a, melyeket az
ök, istápolniok
ra, amelyeket
a egyedül csak

ságom, mikép
merésére ébred-
elhaló szózat,
a közjót vallja
Z. I.

tek nyug-
amolása.

ka és becsüle-
gdijntézményt
a tuli részének
a, nyert dics-
amidőn az osz-
nek rendkívüli
nyugdijntéze-
amely a sok
attal létesite
tétletet kimon-

datta, maguk a gazdatisztek részvétlensége és a pártolás teljes hiánya a földbirtokos osztály részéről.

Azon élénk érdeklődésnél fogva, melylyel az osztrák kollégák nyugdíjgyük önálló rendezésére irányított törekvéseit mindenkor kísértük, nem mulaszthatjuk el, hogy ez alkalommal, amidőn a kitűzött cél elérése nélkül befejeződött érdemes munkájuk aktáit lezárják, meg ne emlékezzünk róluk, sajnálatuk őszinte kifejezésével a balsiker fölött és okulásul a magunk javára.

Amint az osztrák gazdatiszti egyesület hivatalos közlönyében olvassuk, a nyugdíjintézet igazgatósága indítványát, melylyel a felosztást javaslatba hozta, azzal okolta meg, hogy mivel az élet-halál és rokkantsági táblákon alapuló biztosítás, technikai számítások valószínűsége csak az esetben áll meg, ha a biztosítottak száma eléggé nagy s ha ezek száma oly csekély, mint az az egyesületnél fenforog, egy-két tagnak elhalálása vagy munkaképtelenné válása a beállható halandóságon felül, az egész számítást illuzóriussá teheti, az egyesületnek további fentartása tisztán házárdjáték volna, mert fennállása csupán attól függne, hogy a viszonyok a jövőben kedvezően alakulnak-e, vagy kedvezőtlenül. Ez okból az igazgatóság a liquidációt javasolja és ehhez a jelenlegi időpontot azért választotta, mert az első biztosítottaknak határideje most jár le, tehát most állhat be az első esete rokkantsági vagy özvegyi nyugdíj esedékessé válásának, vagyis a nyugdíjintézet teljesítési kötelezettsége megkezdésének. Sajnája, hogy az indítványt meg kell tennie, mert az egyesület finansziális állapota nagyon kedvező. Az összes vagyon 65,142 K. tesz, melyből a befizetett díjakon és mellékletekre 58,065 K. esik. A mintegy 1700 K. felszámolási költségek kifizetése után, oly felesleg marad rendelkezésre, amely a befizetések pro rata temporis 6% kamatainak felel meg. A vagyoni állapot ezen kedvező állása lehetővé tette, hogy az igazgatóság egy bécsi biztosító intézettel oly megállapodást létesíthetett, mely mellett az egyesület tagjai ez egyesületnél kötött nyugdíjbiztosításaik teljes épségben fentartásával, ugyanazon jogokkal és kötelezettségekkel, azon intézet kötelekébe átléphetnek, akik pedig ezt tenni nem akarják, befizetéseiket mintegy 6% kamatokkal visszakapják.

Akadtak a felosztási indítványnak ellenzői is. Nevezetesen az egyesület ügyvezetője szólott nyomatékkal a felosztás ellen, főleg azon okból, mert a nyugdíjintézet felosztása nagy kárt okoz a gazdatisztek egyesületének (Verein für Güterbeamte). Mert a mint az általános hivatalnok egylet biztosításai által lett nagygyá és hatalmassá, úgy talán jövőben a Güterbeamtenverein is azzá váhatott volna. A liquidatio azonban határozattá vált, melynek kimondásánál az egyesület elnöke rangsúlyozta, hogy a felosztás oka a gazdatiszti köröknek külfölie más alkalmakkor is nyilvánuló részvétlensége, a mely önzetlen férfiaknak a kar érdekében kifejtett működését is gátolja. Ha azonban a felosztás kimondásának eredménye az lenne, hogy a gazdatisztek jövőre a saját érdekeik mellett nyomatékosabban lépnének sorompóba, úgy a felosztás kevésé lenne sajnálatos.

Az osztrák gazdatisztek egyesületének hivatalos közlönye a nyugdíjintézet felosztását következő megjegyzéssel kíséri:

"A gazdatisztek egyesületének a legszebb kilátások közt életre hívott műve, a mely hivatva volt magát az egyesületet erőssé és hatalmassá tenni, tehát megszünt létezni. A felosztás oka főleg a gazdatisztek feletle csekély részvétlenségének tulajdonítandó, a kik egyrészt az agkori biztosítás törvényhozási rendezésének már évek óta párhuzamosan folyó de még mindig eredménytelen akciójához tulságos vérmes reményeket fűztek, másrészt pedig

talán magukban, szolgálatadók támogatása nélkül nem voltak abban a helyzetben, hogy a nyugdíjintézetbe belépve, agkori ellátásukról gondoskodhattak volna.

A gazdatisztek megfelelő részvétlenség hiányában nyugdíjintézetünk nem fejlődhetett úgy, amint azt megalapításakor vártuk. És ha a nyugdíjintézet igazgatósága elvesztette bátorságát a továbbmüködésre és reményét a javulásra és tekintettel arra, hogy a biztosítottak egy részének carenc-ideje július végével lejár, a kedvező finansziális helyzet dacára a nyugdíjintézet liquidációját javasolni határozta el, úgy ez sajnálatos az egyesületre nézve, amely a nyugdíjintézetet 5 évvel ezelőtt nem jelentéktelen áldozatokkal megalapította, de a nyugdíjintézet igazgatósága tagjainak álláspontjából tekintve, érthető.

Ha valamely vállalatot, együletet, az érdekeltek körök megfelelő támogatásban részesítenek, az önzetlenül működő igazgatóságnak csak öröme válik a továbbmüködés, ellenkező esetben nem lehet csodálni, ha az igazgatóság a továbbmüködéstől kedvét veszíti és a vállalatnak, melynek további fennállása tartós részvétlenség mellett veszélyeztetve is lehetne, oly időben és oly módon való felosztását indítványozza, hogy a résztvevőknek egyike sem károsodik. Mindazon biztosítottak, kik kijelentették, hogy a biztosító intézethez, melylyel a megállapodás létesült, átlépnek, összes szerzett jogait és igényeiket teljes épségben megtartják, sőt igényeik teljesítésére nézve az intézet 1.000.000 K. tartalékában újabb biztosítékot nyernek. Azok pedig, kik a nyugdíjintézet felszámolása következtében kitépnek, összes befizetéseiket 5-6% pro rata temporis kamatokkal visszakapják.

El kell tehát ismerni, hogy az igazgatóság önmegtágadással cselekedte azt, a mi a fenforogó körülmények közt magukra a biztosítottakra nézve a legelőnyösebbnek látszott."

Az osztrák gazdatisztek nyugdíjintézetének eme sajnálatos vége nagyon sok megszivlelendő tanulságot tartalmaz a mi okulásunkra. Okuljunk tehát s legyen ez egyszer kivételképen igaz, hogy nem a "saját", hanem "osztrák kárán tanul a magyar".

Mindaz, a mit az osztrák gazdatiszti egyesület lapja a nyugdíjintézetéről irt bucsuztatójában elmond, szóról-szóra áll a mi nyugdíjintézetünk viszonyaira is. Itt is nagy a gazdatisztek részvétlensége. Itt is hiába várjuk, hogy a gazdatisztek agkori ellátásának kérdése törvényhozási uton szabályoztassék. Nálunk is ép oly kevésé részesül a gazdatiszta a földbirtokos osztály részéről támogatásban, hogy nyugdíjgyük társadalmi uton szervezhessék, mint Ausztriában. Nyugdijntézetünk fennállásának 5-dik évében nálunk is felmerült a nyugdíjintézet felosztásának kérdése s hogy tényleg be nem következett, azon életbevágó fontos körülménynek tulajdonítandó, hogy a földmivélsügyi kormány egy boldogult Bethlen András gr., mint dr. Darányi Ignác minisztersége alatt anyagi segítséggel járult nyugdíjintézetünk támogatására oly mértékben, hogy ez a mire saját erejéből ép úgy, mint Ausztriában a tagok csekély számánál fogva képes nem volt, kötelezettségeinek teljesítésére képesé tétessék. Festetics Andor gr. volt miniszter e tekintetben az osztrákok álláspontjára helyezkedett; neki az volt az elve, hogy ha a nyugdíjintézet a saját erejéből kötelezettségeinek nem bír megfelelni, oszljék fel és segítséget nem adott.

A mi nyugdíjintézetünk helyzete tehát az osztrákokéval szemben annyiban vált kedvezőbbé, hogy földmivélsügyi kormányunk talán éppen mivel a gazdatisztek nyugdíjgyének törvényhozás utján való szabályozását kilátásba nem helyezhette, a gazdatisztek társadalmi uton létesített nyugdíjintézetének sietett anyagi támogatást nyújtani sőt, hogy e támogatást részükre

biztosítsa leendő Festetics ellenkező felfogásával szemben, a gazdatisztek jogviszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslatba oly intézkedést vett fel, mely szerint az állam a gazdatisztek nyugdíjintézetét évenként 20,000 korona segélylyel fogja támogatni.

Nyugdijntézetünket tehát a magyar földmivélsügyi kormány vezetőinek humánus gondolkodása mentette meg a magyar gazdatisztek számára. Legyenek azért gazdatisztheink hálásak a magyar kormány iránt és vonjuk le az osztrákok szomorú példájából azt a következtetést, hogy nyugdíjintézetük felvirágoztatására tömörülniök kötelesség. Viszont nagybirtokos urainkat legyen szabad arra kérnünk, hogy kövessék gr. Károlyi Sándor és László grófok, Dessewffy Aurél gróf, báró Révay Ferencz, báró Baich Milán és mások példáját, akik gazdatisztheik agkori ellátásának nagy terhet akként hárítják el gazdaságaikról, hogy tisztjeik részére nyugdíjintézetünkkel biztosítanak nyugdíjat. Ha nem összetett kezekkel, hanem összetett vállakkal gazdatiszt és birtokos egy cél felé törekszik, a magyar kormány felajánlott és jelentékeny kicsinylendő támogatásával társadalmi uton rövid idő alatt meg lesz oldható a magyar gazdatisztek nyugdíjgye és nem jutunk az osztrákok sorsára. K. L.

A gazdatisztekről.

"Igenis föltamadunk egy új gazdasági korszakra, de ezt a korszakot meg kell csinálni előbb". E szavakat olvastam a Köztelek f. é. 31. számában.

Az operáció megkezdődött rég és azóta fokozatosan haladunk előbbre-előbbre, míg a gazdatisztek országos kongresszusának kezdeményezéséből ma már elérkezünk a gazdatisztek minősítéséről és jogviszonyairól szóló törvény alkotásához. Köszönet a földmivélsügyi miniszternek, hogy általa az ige testté válik. Kiemelkedő reformmózzanat e törvény a gazdatisztek történetében. A honorácziórok osztályai ezzel egygyel törvényhozásilag szaporodnak, elismertette a gazdatiszti kar létezése kifejezetten és nem oly futólagos felemlítésekkel, mint az eddig történt, szétszórtan az egyes törvényezikkek paragrafusáiban. A gazdatiszt fogalma meg lesz határozva, a kar kebelébe való belépés bizonyos intelligenciához köttetik és esetleges kompromittálása az 1879. XL. t. cz. 45. §-a által védetik, melylyel a gazdatiszti ezim jogosulatlan használóját sújtja.

Ez volt az egyik lépés arra, hogy a gazdatiszti kar intelligenciája és köztekintélye ami nivóra emeltessék, hol a feltétlen bizalom a személyben és képzettségben összpontosulhat. De ez még nem minden, az új korszak ezzel még nem lett megcsinálva. Számos oly belső bajok vannak még, melyekhez a törvényhozónak nyulnia nem lehet és nem szabad; de melyek mint titkos férgék rágják az erősödni készülő tölgy törzsökét.

Egyik ilyen kór a jelenlegi gazdatiszti avanszálás, melyben a tehetség kellő jutalmazást sohasem, vagy nagyon elvéve talál. Az előléptetés mértékeül inkább tekintetik az eltöltött idő, kor, mint a képzettség, használhatóság, tehetség. Gondoljuk el: ha az emelkedés sulypontja a szolgálati időre van helyezve, milyen fő jutbat és igen gyakran jut is arra a magaslatra, honnan a vezető szalak szerteágaznak egy uradalomban. Mi garantálja itt a jövedelem fokozását, vagy csak a gazdálkodás eredményességét is, ha e főnek a tehetségesebbekhez viszonyítva csak ritkán és véletlenül vannak lucidum intervallumai. Az alája rendelt tehetségek kénytelenek a korlátoltság járma alatt nyögni és szenvedve tespedni.

Mint minden pályán, úgy a gazdatisztek között is tulnyomó számban vannak tevékeny, becsületes, értelmes emberek; vannak, kikben

az előbbi tulajdonságok kisebbitett mértékben és majd olyanok, kikben alig találhatók fel. Legvégül olyanok is vannak, kik munkakerülők, szédelgők, becselenekek és rövidesűek. Ez utóbbiak rendszeresen manapság nem juthatnak a jólét magasabb fokára, sőt exkommunikálva lesznek a praxist folytató gazdatiszti karból.

De sajnos nem konstatalható kellő megkülönböztetés az előbbi három osztályban röviden a jók, kevésbé jók és alig jók között. Pedig ez egyik eszköz, hogy képzett, intelligens gazdaközönseget neveljünk. Szellemi versenyt kell előidézni soraikban, felrázni őket lehangoltságukból, hogy vibráljon az erő, fölemelkedjen a jó és elvegye méltó jutalmát korra való tekintet nélkül. És mit látunk most? Irnokot, tisztet, főtisztet az idő érleli. Tagadhatatlan, hogy a gazda szakbeli képzettségéhez tartozik a gyakorlatban nyert tapasztalat is. A tudományak az életbe való gyümölcsöző átvitele csak az élet viszontagságos iskolájában sajátítható el. Talán ennyiben van némi jogosultsága az eltöltött szolgálati idő által mozgatót avansznak!?

De valamint évek során át gyakorolt festészet, vagy írói működés még nem biztosítja senki számára a halhatatlanok habérját, úgy a szolgálati idő is csak lehetőséget nyújt, hogy valaki tehetségét kifejthesse; de maga a szolgálati idő hossza kiváló szakképzettséget még nem jelent. Csak a jó szellemi tehetség által megszerzett egészséges theórián épül föl az egészséges praxis. Az eltöltött idő jutalmazásának nincsen rációja és egy cseppet sem serkentő hatása a gazdatisztekre nézve. Csak éppen olyan előnyt adni a kevésbé tehetségesnek, mint a kitűnő egyéniségnek, ez az észnek valóságos elnyomása, semmire becsülése.

És rendszeren mi áll elő ha a tehetségesebb véletlenül a korlátozott alárendeltetik? A szellem, e hatalmas fegyver éles és akaratlanul is vág. Ezt a följebbvaló csakis úgy kerülheti el, ha a tehetséget üldözőbe veszi. Midőn Spanyolország évszázadokon keresztül üldözte az értelmiséget és máglyára hányta a tehetségeket mit ért el? Még a XV. század végéig a leglovagiasabb és leghatalmasabb nemzet manapság a legkoresultabb és a leggyengébb nemzetek közé tartozik. Valóságos példaképe a progresszív sülyedésnek.

Az az ifjú kezdő gazda, kinek lelke telve ambíciókkal, biborsugaras reményekkel, miféle metamorfózison megyen majd át, ha látja, hogy a találatlanság, ügytelenség, tehetség, korlátoltság többnyire egyformán jutalmaztatnak? Elveszti lelkének minden ideálisabb himporát, pályáját egy nyűgnek tekinti, mit jól-rosszul vonszolni és bekészen tünni kell, hogy a teljes közönynyé fajult türelem megteremje a maga rózsáját.

Talán e sorrendi kinevezési rendszernek az állami bürokrácia szolgált alapul? Lehet. De annyi bizonyos, hogy manapság ezt még az állami hivataloknál sem találjuk meg annyira, mint épp a gazdatisztek előléptetésénél. Pedig az államnál nem volna csodálatos, hol nincs annyira kifejlődve a közvetlen éritkezés és hol a közvetlen tapasztalatot inkább pótolja a protekció, hol inkább kerek a hivatalnok egy folyton egyformán működő gépezetnek, mint bárhol is. Mit valaki, úgy a mezőgazda az, ki a sablonos ténykedést nem folytathat, kinek eredményes munkássága szembeötlően van lélek és jellembeli képességekre, tulajdonságokra utalva, minnek folytán itt óriási a kvalitási különbözőség, az egyéni értéket különösen fixirozzák a szubjektív szellemi erők.

Hogy mindez nem új és nemcsak az én véleményem, bátor vagyok egy uradalom „Tiszti rendszabályai” D) részének 3. §-át közölni: „Tisztté leendő kinevezéseknél nem a szolgálatban töltött évek szakma, hanem tanúsított szorgalom, életrevalóság és egyéb személyes tulajdonság fognak irányadóul szolgálni.” És még ennél az uradalomnál is e

§-ban kifejezett s bár csak a tiszt kinevezésekre alkalmazott elv papíron van csak. A súlypont nem az életrevaló képzettségre, hanem az eltöltött szolgálati időre van fektetve.

Miféle kihasználása ez az egyéni erőnek? Hogy mernek ép a mezőgazdák ráczafalni a természet örök érvényű törvényére, mely a tavasz virágában, még a mező fűszálában is és mindenütt lépten-nyomon megnyilvánul, hirdetvén Darwin „létért való küzdelem” tanának igazságát, szölvé így: „az erősebbnek győznie kell!” És csak a mezőgazdák hányának e hatalmas szózatra fityyget, mikor a természet hatalmát ők ismerik legjobban; hisz majdnem ők állanak a csodálatos Mindenséghez, az Istenséghez legközelebb. A legjobbaknak kiválogatását, az erők szortirozását már maga az emberi természet követeli, mely a tökéletesedés tendenciájával bír; követeli ezt az eredményes munka felosztás és munkaegyesítés is. Midőn ez uton a mezőgazdák intelligenciáját, ambícióit növelnénk, egyuttal érvényt szerzünk a józan ész diktálta igazságnak is, megtörve a privilégium és érdemtelenséget jutalmazás kinövésait.

Hazafiai kötelesség is a gazdatiszti kar szellemi emelésére szolgáló minden eszközt felhasználni, mert ők akaratlanul is befolyhatnak a nemzetiségi és szociális kérdésekre. Hisz ők majdnem mindannyian magyarok és legnagyobb részük folyton az alsóbb elemek, a néppel érintkezik és így mindenemü tévtanok érvényesüléseinek feltartóztatói lehetnek.

A salaknak alól kel maradnia, hogy a tehetség felülről ragyoghasson! Több fizetési fokozat és titulus állítandó fel és ezek az összes uradalmakban lehetőleg egyöntetűen szervezendők. Az alsóbb fizetési fokozatok sokkal kevesebbre redukálendók, mint amennyi ez most.

E szervezkedésnek serkentő hatása elmaradhatatlan. Még a nagyobb fizetés nélküli, pusztá czimbéli emelkedés is vonzó és kívánatos az emberi nemből lévén ama tulajdonságnál fogva, hogy embertársainknál igyekszünk különbek lenni, mi eklatáns drasztikumban nyilvánul a vad népek testfestésénél. De vigyázni kell, mert e magasabb cím és kitüntetés csak akkor lesz igazán értékes, kívánatos és célirányos, ha ellenértékül az igazi tehetséget teszszük, ha lényege azon fog sarkalni, hogy elérhetésének lehetősége közvéleményileg elismert oly magatartás tanúsítása jutalmazott részéről, mely hasznosságánál fogva értékes, ritkaságánál fogva pedig nagyon becses. Tehát a megkülönböztetés lényege az egyéniség milyenségében fekdődön és erre helyeztessék az emelkedés súlypontja, még pedig megkapóbban, mint azt most tesszük.

És panaszra senkinek sem nyilhat ajka, ha a szellemi erőt teszszük az előremenetel emeltyűjévé, nem arrogálhatván senki többet magának, mint amennyit megérdemelt.

Miféle ideális állapot lenne ennek szülőtje? Szinte látom a mezőgazdasági tudományoknak óriási léptékben való előrehaladását, a folytonosan működő szellemi összeütközéseket, az eszmék tisztázódásait, az erők megbecsülését és az országnak általános vagyonosodását.

Schmitt Sándor.

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők bizonyítvány másolataikat tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal sziveskedjenek irodánkhoz fordulni. Az állás-betöltésre előjegyzett gazdatisztek bizonyítvány másolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszazármatatását kérjük. Elegendő esupán az illető hirdetés előtt álló száma hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdetni óhajító földbirtokosoknak is, ha egyesületünk tagjai sorába lépnek.

Betöltendő állások.

Ajánlatok az ügyvezetőséghez küldendők.

30. 3000 holdas bérbirtokra egy tapasztalt nős, az állattenyésztésben és tejjgazdaságban különösen jártas gazdatiszt kerestetik, a ki a gazdaságot önállóan is vezetni képes. Az állás okt. 1-én elfoglalható.

Állást keresők.

Főtiszt, kezelői vagy intézői állás betöltésére ajánlkozhatnak. 260. Okleveles gazdasági intéző, ki egy nagy hercegi uradalom 3000 holdas központi gazdaságát kezeli, mely dohánytermelés, tehenészet és több száz darabra menő folytonos hizlalással van egybekötve, felmondatlan állását ezen év vagy a jövő év folyamán változtatni óhajlja.

261. Gazdasági tanítézetet, szőlészeti és kertészeti szakiskolát, cseplőgép kezelői tanfolyamot végzett, 10 évi gyakorlat (különösen szőlőművelés) bíró, 34 éves, ev. ref. vall., nős gazdatiszt állást keres szept. vagy okt. 1-re, oly kisebb gazdaságban, hol szerény igénye és szorgalma mellett képzettségét érvényesíthetné.

262. Földmives, tejjgazdasági és szeszőfői szakiskolát végzett, gőzgépezői vizsgát tett, 34 éves, nőlen férfiú, szerény igényekkel ispáni állást keres nov. 1-re.

263. Magyar-óvári gazdasági akadémiát végzett 24 évi gyakorlattal bíró, óvadékképes, keresztény,

264. Földmives iskolát jó sikerrel végzett, 11 évi gyakorlattal bíró, 32 éves, r. kath., nős gazdatiszt, megfelelő állást keres.

265. Földmives iskolát jelesen végzett 26 éves, nőlen ispán felmondatlan állásból okt. 1-re nős ispáni állást keres. Levelezést, könyvvezetést, külső és belső gazdasági teendőt és kezelést 6 évi elsőrendű bizonyítványával igazol.

Az előbb között állást keresőkön kívül irodánkban több, tanintézetek általán nem végzett és több földmivesiskolát végzett gazda van előjegyezve, a kik nagyrészen önműlő, rendelkeznek tiszti állásokra pályázni, részben irnoki és segédítési állások betöltésére ajánlkozhatnak. Bizonyítvány másolatait irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

Országos gépész egyesület szakavatott gépészeket minden időben felvesz és elhelyez. Közlönye: „Magyar Gépípar” évi előfizetési ára 8 korona, Budapest, VII., Akácfa-utca 3. sz.

1. Politikai napilapok, szakközlönyök, szép-irodalmi és élelzapok.

A kedvezményt adó lapokra a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagjai” kedvezményes áron, az egyesületi iroda után fizethetnek elő.

Állategészség. Folyóirat állategészségügyi és állattenyésztési ismeretek terjesztésére. Szerkeszti dr. Ráts István. Kiadóhivatal Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28. Előfizetési ára 3 frt, tagjainknak 1 frt 50 kr., árendedmény 50%.

Budapest. Képes politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, Sarkantus-u. 3. Előfizetési ára egy évre 12 frt. Tagjainknak 9 forint, árendedmény 25%.

Borászati Lapok. XXX. évfolyam. Szerkeszti Baross Károly. Előfizetési ára egy évre 5 frt, fél év 2 frt 50 kr. Tagjainknak egészévre 4 frt, fél évre 2 frt. 20%.

Egyetértés. Polit. napilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Pappnövelde-utca 8. 32-ik évfolyam. Előfizetési ára 20 frt helyett, 14 frt, árendedmény 30%.

Képes Néplap. Előfizetési ára 1/4 évre 70 kr., 1/2 évre 1 frt 20 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezményvel fizethetnek elő a lapra.

Magyar Bazar. Wohl Janka divatlapja. Kiadóhivatal Bpest, Ferencziktér 3. Megjelenik havonként 4-szer. Előfizetési ára 1/4 évre 2 frt, tagjainknak 1 frt 60 kr. 20%.

Magyar Gazdák Lapja. Gazdasági szaklap. Kiadóhivatal Budapest, V., Akadémia-u. Előfizetési ára egy évre 8 forint, tagjainknak 4 frt. árendedm. 50%.

Magyar Hírlap. Politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, V., Honvéd-u. 4. Előfizetési ára 14 frt. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezményvel fizethetnek elő a lapra.

Magyar Nők Lapja. Kiadóhivatal Budapest, V., Pestí Napló. Politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, VI. Teréz-kört 23. Egész évre 14 frt helyett 12 frt, félévre 7 frt helyett 6 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. helyett 3 frt. 14%.

Politikai Ujdonságok. Előfizetési ára 1/4 évre 1 frt 25 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezményvel fizethetnek elő a lapra.

Urambátyám. Humorisztikus hefilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-u. 4. Előfizetési ára egész évre 8 frt, tagjainknak 6 ft. 25%.

Üstökös a legrégebb magyar élelzap. Kiadóhivatal Budapest, Honvéd-utca 4. 41-ik évfolyam. Előfizetési ára egész évre 8 frt helyett 6 frt. 25%.

Az orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona.

A „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása.

Eg

Az Orsz

A M

Országos

azaz szerd

tartandó v

Tá

1. A

tatása.

2. Ké

küldése.

3. Jel

ről és a ta

4. Pé

5. Seg

intézése.

6. Fo

A Me

közök Nyu

d. u. 4 óra

választmán

Tá

1. A

tatása.

2. Üg

3. Sz

terjesztése.

4. Fo

Az 190

tember 15-ig

Mihály, Eke

Orbán Pál,

Dezso.

5. kora

György, Tibo

Hátrai

Fárka Györg

Van

felhívni a

lékos tagd

bizás utján

felesleges

1. tagjaink

geiknek m

kat legkés

sziveskedj